



SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

E-ISSN: 2564-680X (Online)

Yaz Sayısı / Summer Issue

Haziran/ June 2024

Halil İbrahim SARICA ve Mutlu SESLİ (2024). "SİYASAL TOPLUMSALLAŞMANIN DEMOKRATİK TUTUMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME"

Halil İbrahim SARICA and Mutlu SESLİ (2024). "THE IMPACT OF POLITICAL SOCIALIZATION ON DEMOCRATIC ATTITUDES: A STUDY ON TOKAT GAZİOSMANPAŞA UNIVERSITY STUDENTS"

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. Haziran, s.1-9. / Tokat Gaziosmanpaşa University The Journal of Social Sciences Research. Summer, p.1-9.

Alan(Kamu Yönetimi Araştırma) / Field (Public Administration Research)

Doi Numarası / Doi Number: 10.48145/gopsbad.1419903

Geliş Tarihi / Received: 15.01.2024

Kabul Tarihi / Accepted: 12.02.2024

SİYASAL TOPLUMSALLAŞMANIN DEMOKRATİK TUTUMLAR ÜZERİNE ETKİSİ: TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME¹

Halil İbrahim SARICA^{2*}

Doç. Dr. Mutlu SESLİ^{3*}

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Tokat, Türkiye

³Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü Siyaset ve Sosyal Bilimler, Tokat, Türkiye

*halilibrahimsarica@gmail.com, *mutlusesli@gop.edu.tr

+ORCID: 0000 0002 3466 752X, +ORCID: 0000 0002 1009 0041

Öz- Toplumsallaşma genellikle bireyin topluma aidiyetini ifade ederken, siyasi toplumsallaşma ise öğrenme süreciyle ilişkilendirilmektedir. Siyasal toplumsallaşma, bireylerin siyasi düşüncelerini, yönelimlerini, tutum ve davranışlarını kazandıkları özel bir süreç olarak kabul edilmektedir. Bu süreç özellikle gençlik döneminde, yeni tecrübelerin, tutumların ve ilgilerin edinildiği bir evre olarak öne çıkmaktadır, özellikle de üniversite döneminde yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda, bu araştırmada üniversite öğrencilerinin siyasal toplumsallaşmalarının demokratik tutumlar üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olarak kabul edilen tarama modeli kullanılmıştır. Örneklem, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde öğrenim gören 395 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma verilerini toplamak için Özkılıççı ve Mamatoğlu (2021) tarafından geliştirilen Siyasal Toplumsallaşma Ölçeği ile Sincar, Şahin ve Beycioğlu (2019) tarafından geliştirilen Demokratik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, ailenin farklılıklara saygı, duyarlı davranma, gücü yüceltme ve toplumsal sorumluluk değişkenlerini etkilemediği; arkadaşın duyarlı davranma ve toplumsal sorumluluk değişkenlerini etkilemediği ancak farklılıklara saygı ve gücü yüceltme değişkenlerini etkilediği; medyanın ise farklılıklara saygı ve duyarlı davranma değişkenlerini etkilemediği ancak gücü yüceltme ve toplumsal sorumluluk değişkenlerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler- Toplumsallaşma, Siyasal Toplumsallaşma, Demokratik Tutum

THE IMPACT OF POLITICAL SOCIALIZATION ON DEMOCRATIC ATTITUDES: A STUDY ON TOKAT GAZİOSMANPAŞA UNIVERSITY STUDENTS

Abstract- Socialization generally denotes an individual's sense of belonging to society whereas political socialization is associated with the process of learning. Political socialization is recognized as a specific process through which individuals acquire their political beliefs, orientations, attitudes, and behaviors. This process notably stands out during the period of youth, characterized by the acquisition of new experiences, attitudes, and interests, particularly intensifying during the university phase. Within this context, this study examines the influence of university students' political socialization on democratic attitudes. The survey model, a quantitative research method, was employed in this research. The sample consisted of 395 students enrolled at Tokat Gaziosmanpaşa University during the 2023-2024 academic year. The research utilized the Political Socialization Scale developed by Özkılıççı and Mamatoğlu (2021) and the Democratic Attitude Scale developed by Sincar, Şahin, and Beycioğlu (2019) to collect data. The research findings indicate that family did not significantly affect variables such as respect for differences, sensitivity, glorification of power, and social responsibility. Additionally, friends did not significantly affect sensitivity and social responsibility variables but did affect respect for differences and glorification of power. The media, on the other hand, did not significantly influence respect for differences and sensitivity variables but did affect the glorification of power and social responsibility variables.

Keywords – Socialization, Political Socialization, Democratic Attitude

¹Bu çalışma 26-28 Aralık 2023 tarihler arasında yapılan 9. Uluslararası Ankara Bilimsel Araştırmalar Kongresi'nde sunulan özet bildirinin genişletilmiş halidir.

GİRİŞ

Bireyin toplumun bir parçası olma sürecine toplumsallaşma denilmektedir (Türköz ve Türköz, 2022). Toplumsallaşma, bireyin büyüdüğü toplumun normları, değerleri ve kültürel inançlarını öğrenerek bu değerleri içselleştirip, toplumun bir üyesi haline gelmesi sürecini ifade etmektedir. Bu süreç, bireyin toplum içindeki rolünü ve toplumsal ilişkilerini şekillendirmektedir, aynı zamanda da toplumun kabul ettiği davranış biçimlerini öğrenip uygulamasını içermektedir (Bademci, 2000: 3; Fichter, 2002: 30; Akın, 2011: 140). Birey, kendi kültürünün, toplumunun ürünüdür. Toplumsallaşma, genellikle bireyin topluma aidiyetini ifade ederken, siyasi toplumsallaşma ise öğrenme süreciyle ilişkilendirilmektedir (Erkan ve Bağlı, 2013). Siyasal toplumsallaşma ise bireylerin siyasi yönelim ve düşüncelerini, tutum ve davranışlarını kazandıkları özel bir toplumsallaşma türüdür. Bu süreç, bireylerin toplumun siyasi değerlerini ve davranış kurallarını benimsemelerini sağlar ve genel sosyalleşme süreci ile aynı dinamiğe sahiptir (Kaplan, 1999: 14; Sorgun ve Doğan, 2023). Temelde bireylere ve yeni nesillere siyasi kültürü kazandırma, sistemle uyumlu bireylerin yetiştirilmesi ve bu bireylerin sistemin içinde üstlenecekleri rolleri öğrenme sürecini ifade etmektedir. Bu süreç, sistemin sürdürülebilirliği açısından kritik bir öneme sahiptir (Dursun, 2012: 221). Siyasal toplumsallaşma sürecinde özellikle yeni tecrübelerin, tutumların, ilgilerin edinildiği gençlik evresi dikkat çekmektedir (Doğan ve Altunbey, 2021). Siyasal toplumsallaşma süreci, genellikle genç yaşlarda, özellikle de üniversite döneminde yoğunlaşmaktadır. Üniversite dönemi, genç bireylerin siyasi bilinçlerini geliştirdiği, farklı dünya görüşleriyle tanıştığı ve demokratik değerlere duyarlılıklarını artırdığı bir dönem olarak kabul edilmektedir. Bir değerler bütünlüğü olara demokrasi, küçük topluluklardan en büyük topluluklara kadar, herhangi bir topluluk için paydaş ve bağlayıcı kararları ve “siyasal alan”ı oluşturmaktadır (Can, 2019). Demokrasi siyasi bir sistem olmanın yanında bazı değerlere de sahip olmalıdır. Bu değerler farklı toplumlarda ve toplumsal yapılarda uygulanabilir olan eşitlik, insan hakları, özgürlük, çoğulculuk, halk egemenliği, hukukun üstünlüğü, katılım, genel ve eşit oy değerleridir (Bilici, 2023). İnsanlar öğrenerek siyasi düşüncelerini, değerlerini, kanaat ve tutumlarını geliştirmektedir (Sorgun ve Doğan, 2023). Demokratik tutum, demokratik bir toplumun sürdürülebilirliği için hayati bir öneme sahiptir, çünkü bu tutum, katılımcılığı, hoşgörüyü ve eşitliği teşvik etmektedir. Demokratik tutumun sosyal yaşamda ve okulda uyum ile pozitif ilişkilidir (Chen, Dong ve Zhou, 1997). Bu bağlamda, okul sosyal hayatın önemli bir parçası olduğu için okulda demokrasi ve demokrasi kültürünün öğretilmesi ve bunun desteklenmesi oldukça önemlidir (Sağlam, Kılıçdere ve Topçu, 2023). Özellikle üniversite öğrencileri, toplumun geleceğini şekillendirecek olan genç nesildir ve bu sebeple bu grup bireylerin siyasi toplumsallaşmalarını ve demokratik tutumlarını anlamak, siyasi toplumsallaşmanın ve demokratik değerlerin yaygınlaştırılması ve sürdürülmesi

açısından son derece önemlidir. Toplumun sürdürülebilirliği, siyasi toplumsallaşmanın ve demokratik değerlerin yaygınlaştırılması ve sürdürülmesi açısından bu araştırmada üniversite öğrencilerinin siyasi toplumsallaşmalarının demokratik tutumları üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma konusuyla ilgili literatür taraması yapılmış ve benzer çalışmalara rastlanmıştır. Atalay Saral ve Kaya (2022) araştırmasında demokrasinin varlığı ve geleceği için eşitlik, özgürlük, halk egemenliği, çoğulculuk gibi değerlerin benimsetilmesinde eğitimden rolünü ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda, demokrasi değerlerine bağlı eğitim alan bireylerin daha açık görüşlü, hoşgörülü, uzlaşmaya açık, ilgili ve bilgiye erişiminin daha kolay olduğu; eğitimin bireyleri daha fazla sorumluluk alan, çözüm üreten, öneri getiren, yani daha aktif vatandaşlar haline getirdiği sonucuna ulaşmıştır. Gömleksiz ve Çetintaş (2011) araştırmasında Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının demokratik tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda, Öğretmen adaylarının demokratik tutumları cinsiyet, üniversite, bölüm, anne eğitim düzeyi, gelir düzeyi, kardeş sayısı değişkenleri açısından farklılaşırken, baba eğitim düzeyine göre farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bingöl (2010), araştırmasında üniversite gençliğinin demokratik tutum ve değerleri ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmalar, üniversite öğrencilerinin demokratik değerlerle ilgili tutumlarını incelemek ve çeşitli faktörlerin bu tutumları nasıl etkilediğini anlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmaların çoğu, öğrencilerin genellikle geleneksel düşüncelere sahip olduğunu, hoşgörülü olsalar da demokratik değerler açısından eksiklik gösterdiklerini göstermektedir. Şimşek, Doymuş ve Karaçöp (2010) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin demokratik tutumlarının gelişimine işbirlikçi öğrenme yöntemlerinin, özellikle Jigsaw ve birlikte öğrenme tekniklerinin etkisi araştırılmıştır. Sonuçlar, bu yöntemlerin uygulanmasının gruplar arasında demokratik tutumlar açısından benzerliklere yol açtığını ortaya koymaktadır. Genç ve Kalafat (2007) araştırmasında öğretmen adaylarının demokratik tutumları ile problem çözme becerilerinin farklı değişkenler açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmen adaylarının cinsiyetlerine, öğrenim şekillerine göre demokratik tutumları ile ilgili görüşleri arasında farklılık olduğu, öğrenim gördükleri sınıflara, anabilim dallarına, annelerinin ve babalarının öğrenim durumlarına göre farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin demokratik tutumları üzerinde etkili olan faktörleri belirlemek adına yapılan araştırmalardan biri de Bulut (2006) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, öğrencilerin demokratik tutumlarının öğrenim gördükleri bölüm, cinsiyet, ebeveynlerin eğitim düzeyleri, meslekleri, sınıf seviyeleri ve öğrencilerin ebeveynleri ile öğretim elemanlarının tutumları tarafından nasıl etkilendiğini incelemiştir. Bulgular, demokratik tutumlar ile öğrenim

gördükleri bölüm, annenin eğitim düzeyi, babanın mesleği ve ebeveynlerin öğrencilere yönelik algılanan tutumları arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Ayhan Türkbay'ın (2005) çalışması ise demokratik tutumların cinsiyet, aile yapısı, gelir düzeyi, eğitim düzeyi, meslek durumu ve yerleşim yeri gibi değişkenlerle ilişkisini incelemiştir. Bu çalışmanın sonuçları, sosyal bilimler öğrencilerinin genellikle fen bilimleri öğrencilerine göre daha demokratik bir eğilime sahip olduğunu göstermektedir. Ancak, demokratik tutumların farklı boyutlarında, özellikle oy kullanma davranışı ve belirli siyasi tercihler konusunda farklılıklar olduğu da tespit edilmiştir. Bu araştırmalar, üniversite öğrencilerinin demokratik tutumlarını etkileyen pek çok faktörün olduğunu göstermektedir. Bölüm, aile yapısı, ebeveynlerin özellikleri ve öğrencilerin algıları gibi faktörlerin, öğrencilerin demokratik tutumları üzerinde belirgin bir etkiye sahip olduğunu vurgulamaktadır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıda yer alan hipotezler incelenmiştir.

H1a: Aile alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H1b: Arkadaş alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H1c: Medya alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H2a: Aile alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H2b: Arkadaş alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H2c: Medya alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H3a: Aile alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H3b: Arkadaş alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H3c: Medya alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H4a: Aile alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H4b: Arkadaş alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H4c: Medya alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde anlamlı etkisi vardır.

YÖNTEM

Üniversite öğrencilerinin siyasal toplumsallaşmalarının demokratik tutumları üzerindeki etkisinin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma, değişkenler arası ilişkilerin sayısal verilerle çözümlenmesidir. (Creswell, 2013: 4).

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden biri olarak kabul edilen tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli,

geçmiş veya mevcut bir durumu değiştirmeyi amaçlamadan betimlemeyi hedeflemektedir. Bu yöntemde, araştırılan nesne veya kişiye herhangi bir müdahalede bulunulmadan, doğal halinde var olduğu şekliyle belirlenmeye çalışılmaktadır (Karasar, 2014: 77).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde okumakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem evreni içerisinden rastlantısal olarak seçilen öğrencilerden oluşacaktır. Araştırma evreni içerisinden basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak örneklem seçilmiştir. Basit tesadüfi örnekleme yöntemi, evren içerisinde yer alan bütün bireylerin örneklem için seçilme olasılığının birbirine eşit olduğu bir yöntemdir (Karasar, 2014: 113). Araştırmanın evrenini temsil eden örnekleme 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde okumakta olan öğrenciler 395 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

	N	%	
Cinsiyet	Kadın	262	66,3
	Erkek	133	33,7
Eğitim Görülen Bölüm	Acil Yardım ve Afet Yönetimi	24	6,1
	Büro Yönetimi ve Sekreterlik	25	6,3
	Fizyoterapi	37	9,4
	Grafik Tasarım	22	5,6
	Hukuk	53	13,4
	Kamu Yönetimi	50	12,7
	Özel Eğitim Öğretmenliği	23	5,8
	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	63	15,9
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	20	5,1
	Sosyal Güvenlik	38	9,6
Diğer	40	10,1	
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	155	39,2
	2. Sınıf	129	32,7
	3. Sınıf	53	13,4
	4. Sınıf	58	14,7
Kiminle Yaşadığı	Aile	172	43,5
	Arkadaş	28	7,1
	Yalnız	21	5,3
	Yurt	174	44,1
Daha Önce Oy Kullanma Durumu	Evet	305	77,2
	Hayır	90	22,8
Siyasi Görüşün Oluşmasında Etkili Olma	Aile	170	43,0
	Arkadaş	46	11,6
	Sosyal Medya	103	26,1
	Diğer Ulusal Yayınlar	76	19,2
Sivil Toplum Kuruluşuna Üye Olma Durumu	Evet	76	19,2
	Hayır	319	80,8

Siyasi Olayları Takip Etme Durumu	Evet	268	67,8
	Hayır	127	32,2

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %66,3'ünün kadın, %33,7'sinin erkek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %6,1'inin acil yardım ve afet yönetimi (AYAY) bölümünde, %6,3'ünün büro yönetimi ve sekreterlik (BYS) bölümünde, %9,4'ünün fizyoterapi bölümünde, %5,6'sının grafik tasarım bölümünde, %13,4'ünün hukuk bölümünde, %12,7'sinin kamu yönetimi bölümünde, %5,8'inin özel eğitim öğretmenliği (ÖEÖ) bölümünde, %15,9'unun psikolojik danışman ve rehberlik (PDR) bölümünde, %5,1'inin sosyal bilgiler öğretmenliği (SBÖ) bölümünde, %9,6'sının sosyal güvenlik bölümünde ve %10,1'inin diğer bölümlerde eğitim gördüğü görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin %39,2'sinin 1. sınıf öğrencisi, %32,7'sinin 2. sınıf öğrencisi, %13,4'ünün 3. sınıf öğrencisi ve %14,7'sinin 4. sınıf öğrencisi olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %43,5'inin ailesiyle, %7,1'inin arkadaşıyla, %5,3'ünün yalnız ve %44,1'inin yurtda yaşadığı görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin %77,2'sinin daha önceden oy kullandığı, %22,8'inin daha önceden oy kullanmadığı; %43,0'ünün siyasi görüşünün oluşmasında ailesinin, %11,6'sının siyasi görüşünün oluşmasında arkadaşının, %26,1'inin siyasi görüşünün oluşmasında sosyal medyanın ve %19,2'sinin siyasi görüşünün oluşmasında diğer ulusal yayınların etkili olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %19,2'sinin sivil toplum kuruluşlarına (STK) üyeliğinin olduğu, %80,8'inin STK'lara üyeliğinin olmadığı görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin %67,8'inin siyasi olayları takip ettiği, %32,2'sinin siyasi olayları takip etmediği görülmüştür.

Ölçme Araçları

Araştırmanın amaçları doğrultusunda siyasi toplumsallaşma verileri toplamak için Özkılıççı ve Mamatoğlu (2021) tarafından geliştirilen Siyasal Toplumsallaşma Ölçeği kullanılmıştır. 10 madde olan ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin iç tutarlılığı bağlı güvenilirliği Cronbach alfa değeri ile tespit edilmiş olup Cronbach alfa değeri 0,87 bulunmuştur. Yapılan ölçek güvenilirlik ve geçerlik çalışmasında açılımlı faktör analizi sonucuna göre ölçeğin "aile", "arkadaş" ve "medya" olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmakta ve toplam varyansının %70,32'sini açıklamaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre tanımlanan üç faktörlü modelin uyum indeks değerleri: $\chi^2/sd = 3.46$, RMSEA = .079, RMR = .058, SRMR = .0504, CFI = .959, GFI = .947, AIC = .154,031 olarak bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizinin sonuçlarına göre ölçeğin 3 faktörlü yapısının kabul edilebilir değerlere sahiptir (Özkılıççı ve Mamatoğlu, 2021).

Demokratik tutum verileri toplamak için Sincar, Şahin ve Beycioğlu (2019) tarafından geliştirilen Demokratik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 16 madde olup ölçekte 4 ters madde bulunmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılığı bağlı güvenilirliği Cronbach alfa değeri ile tespit edilmiş olup Cronbach alfa değeri 0,75 bulunmuştur. Yapılan ölçek geçerlik ve

güvenirlik çalışmasında açılımlı faktör analizi sonucuna göre ölçeğin "Farklılıklara Saygı", "Duyarlı Davranma", "Gücü Yüceltme" ve "Toplumsal Sorumluluk" olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmakta ve toplam varyansının %52,48'ini açıklamaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre tanımlanan üç faktörlü modelin uyum indeks değerleri: $\chi^2 / Sd = 1.809$; GFI = .936; AGFI = .910; NNFI (TLI) = .891; CFI = .912; RMSEA = .05 ve RMR = .043 olarak bulunmuştur. Araştırmadaki bu değerler, ölçeğin 4 faktörlü yapısının doğrulayıcı faktör analizi ile desteklendiğini ve kabul edilebilir olduğunu göstermektedir (Sincar, Şahin ve Beycioğlu, 2019).

Araştırma verilerini toplamak için kullanılan Siyasal Toplumsallaşma Ölçeği ve Demokratik Tutum Ölçeğiyle elde edilen verilerin iç tutarlılık değerlendirilmesi için Cronbach'ın Alfa değeri kullanılmıştır. Cronbach Alfa değeri, genellikle 0 ile 1 arasında bir ölçüdür. 0,60 ile 0,80 arasındaki bir Alfa değeri, güvenilirliğin iyi olduğunu, 0,80 ile 1,00 arasındaki değer ise yüksek güvenilirlik düzeyini göstermektedir. (Kozak, 2015). Siyasal toplumsallaşma ölçeği ve demokratik tutum ölçeğine ilişkin güvenilirlik katsayıları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Siyasal Toplumsallaşma ve Demokratik Tutum Ölçeğine Ait Güvenirlik Katsayıları

Ölçekler	Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
Siyasal Toplumsallaşma Ölçeği	Aile	3	0,79
	Arkadaş	4	0,82
	Medya	3	0,83
	Genel Siyasal Toplumsallaşma	10	0,88
Demokratik Tutum Ölçeği	Farklılıklara Saygı	5	0,77
	Duyarlı Davranma	4	0,63
	Gücü Yüceltme	4	0,68
	Toplumsal Sorumluluk	3	0,63
	Genel Demokratik Tutum	16	0,72

Tablo 2 incelendiğinde, araştırma verilerini toplamak için kullanılan siyasi toplumsallaşma ölçeğinin aile alt boyutu için hesaplanan Cronbach alfa katsayısının 0,79; arkadaş alt boyutu için hesaplanan Cronbach alfa katsayısının 0,82; medya alt boyutu için hesaplanan Cronbach alfa katsayısının 0,83 ve genel siyasal toplumsallaşma ölçeği için hesaplanan Cronbach alfa katsayısının 0,88 olduğu görülmüştür. Siyasal toplumsallaşma ölçeğinin aile alt boyutunun Cronbach alfa katsayılarına baktığımızda anketin iç tutarlılığı bağlı güvenilirliğinin iyi düzeyde; arkadaş ve medya alt boyutlarının Cronbach alfa katsayılarına baktığımızda anketin iç tutarlılığı bağlı güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğunu görülmüştür. Araştırma verilerini toplamak için kullanılan demokratik tutum ölçeğinin farklılıklara saygı alt boyutu için hesaplanan Cronbach alfa katsayısının 0,77; duyarlı davranma alt boyutu için hesaplanan Cronbach alfa katsayısının 0,63; gücü yüceltme alt boyutu için hesaplanan Cronbach alfa katsayısının 0,68; toplumsal sorumluluk alt boyutu için hesaplanan Cronbach alfa katsayısının 0,63 ve genel demokratik tutum ölçeği için hesaplanan Cronbach

alfa katsayısının 0,72 olduğu görülmüştür. Demokratik tutum ölçeğinin farklılıklara saygı, duyarlı davranma, gücü yüceltme ve toplumsal sorumluluk alt boyutlarının Cronbach alfa katsayılarına baktığımızda anketin iç tutarlılığa bağlı güvenilirliğinin iyi düzeyde olduğunu görülmüştür.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada verileri toplamaya başlamadan önce 14/11/2023 tarihinde 18.24 sayılı karar no ile Etik Kurulundan izin alınmıştır. Etik Kurul izni alındıktan sonra ölçekler google forms üzerinde online ortama aktarılmıştır. 15.11.2023 ile 27.11.2023 tarihleri arasında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde okumakta olan öğrencilere ölçek linkleri gönderilerek araştırmaya katılımları sağlanarak veriler elde edilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Elde edilen verilerin analizinde bilimsel bir açıklama için nicel veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) istatistik programına aktarılmıştır. Toplanan veriler, SPSS for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu, çarpıklık, basıklık ve standart hata değerleri kullanılarak belirlenmiştir. Siyasal toplumsallaşma ve demokratik tutum ölçeğine ilişkin normallik analizi sonuçları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Siyasal Toplumsallaşma ve Demokratik Tutum Ölçeğine Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Alt Boyutlar	N	Çarpıklık		Basıklık	
		Değer	Std. Hata	Değer	Std. Hata
Aile	395	0,52	0,12	-0,45	0,24
Arkadaş	395	1,40	0,12	1,61	0,24
Medya	395	0,12	0,12	-0,76	0,24
Farklılıklara Saygı	395	-0,98	0,12	0,60	0,24
Duyarlı Davranma	395	-0,96	0,12	-0,39	0,24
Güçü Yüceltme	395	-0,58	0,12	0,17	0,24
Toplumsal Sorumluluk	395	-0,43	0,12	0,10	0,24

Tablo 3'teki veriler, siyasal toplumsallaşma ve demokratik tutum ölçeklerinden elde edilen puanların çarpıklık ve basıklık değerlerinin hesaplanarak normal bir dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla incelenmiştir. Değerlerin ± 2 aralığında olması, normal bir dağılımı yansıttığı literatürde kabul görmüş bir kriterdir (George ve Mallery, 2010). Siyasal toplumsallaşma ölçeğinin aile, arkadaş ve medya alt boyutları için hesaplanan değerlerin belirtilen aralık içinde olduğu gözlemlenmiştir. Aynı şekilde, demokratik tutum ölçeğinin farklılıklara saygı, duyarlı davranma, gücü yüceltme ve toplumsal sorumluluk alt boyutları için hesaplanan değerlerin de bu aralıkta olduğu ve normal bir dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, araştırmanın amacına yönelik olarak çoklu doğrusal regresyon analizi gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan siyasal toplumsallaşma ölçeğinin arkadaş, aile ve medya alt boyutlarının bağımlı değişkeni olan demokratik tutum ölçeğinin farklılıklara saygı alt boyutu üzerindeki etkisini belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Aile, Arkadaş ve Medya Alt Boyutlarının Farklılıklara Saygı Alt Boyutu Üzerine Etkisi Çoklu Regresyon Analizi

Alt Boyutlar	Farklılıklara Saygı			t	p	R ²	Adj. R ²	VIF
	Standartlaşdırılmamış Katsayılar		Standartlaşdırılmış Katsayılar					
	B	Std. Hata	Beta					
Aile	0,054	0,043	0,083	1,267	0,206	0,026	0,019	1,717
Arkadaş	-0,149	0,046	-0,201	3,236	0,001			1,555
Medya	0,038	0,039	0,059	0,960	0,338			1,529

Tablo 4 incelendiğinde, varyans büyüme faktör (VIF) değerlerinin 5'in altında olduğu görülmüştür. Bağımsız değişkenlerin arasında çoklu doğrusallık probleminin olmaması için VIF değeri 5'ten küçük olmalıdır (O'Brien, 2007). Bağımsız değişkenlerin VIF değerinin 5'ten küçük olduğu ve çoklu doğrusallık probleminin olmadığı tespit edilmiştir. Aile alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde $\beta=0,054$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde etkisinin olmadığı; medya alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde $\beta=0,038$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde etkisinin olmadığı görülmüştür. Arkadaş alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde $\beta=-0,149$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde negatif bir etkisinin olduğu görülmüştür. Aile, arkadaş ve medya alt boyutlarının birlikte farklılıklara saygının %2'ini açıkladığı görülmüştür (Adj.R2=0,019). Bu sonuç neticesinde, "H1a: Aile alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde anlamlı etkisi vardır." ve "H1c: Medya alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde anlamlı etkisi vardır." hipotezleri reddedilmiştir; "H1b: Arkadaş alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde anlamlı etkisi vardır." hipotezi kabul edilmiştir.

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan siyasal toplumsallaşma ölçeğinin arkadaş, aile ve medya alt boyutlarının bağımlı değişkeni olan demokratik tutum ölçeğinin duyarlı davranma alt boyutu üzerindeki etkisini belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Aile, Arkadaş ve Medya Alt Boyutlarının Duyarlı Davranma Alt Boyutu Üzerine Etkisi Çoklu Regresyon Analizi

Alt Boyutlar	Duyarlı Davranma			t	p	R ²	Adj. R ²	VIF
	Standartlaşdırılmamış Katsayılar		Standartlaşdırılmış Katsayılar					
	B	Std. Hata	Beta					
Aile	0,032	0,024	0,088	1,333	0,183	0,008	0,000	1,717
Arkadaş	0,004	0,025	-0,010	0,158	0,875			1,555
Medya	0,004	0,022	0,010	0,165	0,869			1,529

Tablo 5 incelendiğinde, varyans büyüme faktör (VIF) değerlerinin 5'in altında olduğu ve çoklu doğrusallık probleminin olmadığı tespit edilmiştir. Aile alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde $\beta=0,032$; $p<0,05$ anlamlılık

düzeyinde etkisinin olmadığı; arkadaş alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde $\beta=-0,004$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde etkisinin olmadığı; medya alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde $\beta=0,004$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde etkisinin olmadığı görülmüştür. Bu sonuç neticesinde, “H2a: Aile alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde anlamlı etkisi vardır.”, “H2b: Arkadaş alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde anlamlı etkisi vardır.” ve “H2c: Medya alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde anlamlı etkisi vardır.” hipotezleri reddedilmiştir.

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan siyasi toplumsallaşma ölçeğinin arkadaş, aile ve medya alt boyutlarının bağımlı değişkeni olan demokratik tutum ölçeğinin gücü yüceltme alt boyutu üzerindeki etkisini belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6: Aile, Arkadaş ve Medya Alt Boyutlarının Gücü Yüceltme Alt Boyutu Üzerine Etkisi Çoklu Regresyon Analizi

Alt Boyutlar	Gücü Yüceltme			t	p	R ²	Adj.R ²	VIF
	Standartlaşdırılmamış Katsayılar	Standartlaştırılmış Katsayılar						
	B	Std. Hata	Beta					
Aile	0,013	0,056	0,014	0,228	0,820			1,717
Arkadaş	-0,437	0,060	-0,425	7,244	0,000	0,135	0,129	1,555
Medya	0,165	0,052	0,186	3,192	0,002			1,529

Tablo 6 incelendiğinde, varyans büyütme faktör (VIF) değerlerinin 5’in altında olduğu ve çoklu doğrusallık probleminin olmadığı tespit edilmiştir. Aile alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde $\beta=0,013$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde etkisinin olmadığı görülmüştür. Arkadaş alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde $\beta=-0,437$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde negatif bir etkisinin olduğu; medya alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde $\beta=0,165$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde pozitif bir etkisinin olduğu görülmüştür. Aile, arkadaş ve medya alt boyutlarının birlikte gücü yüceltmenin %13’ünü açıkladığı görülmüştür (Adj.R²=0,129). Bu sonuç neticesinde, “H3a: Aile alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde anlamlı etkisi vardır.” hipotezi reddedilmiştir; “H3b: Arkadaş alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde anlamlı etkisi vardır.” ve “H3c: Medya alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde anlamlı etkisi vardır.” hipotezleri kabul edilmiştir.

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan siyasi toplumsallaşma ölçeğinin arkadaş, aile ve medya alt boyutlarının bağımlı değişkeni olan demokratik tutum ölçeğinin toplumsal sorumluluk alt boyutu üzerindeki etkisini belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Aile, Arkadaş ve Medya Alt Boyutlarının Toplumsal Sorumluluk Alt Boyutu Üzerine Etkisi Çoklu Regresyon Analizi

Toplumsal Sorumluluk	t	p	R ²	Adj.R ²	VIF
----------------------	---	---	----------------	--------------------	-----

Alt Boyutlar	Standartlaşdırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar					
	B	Std. Hata	Beta					
Aile	-0,004	0,050	-0,005	-0,073	0,942			1,717
Arkadaş	0,035	0,054	0,040	0,647	0,518	0,025	0,017	1,555
Medya	0,103	0,046	0,137	2,221	0,027			1,529

Tablo 7 incelendiğinde, varyans büyütme faktör (VIF) değerlerinin 5’in altında olduğu ve çoklu doğrusallık probleminin olmadığı tespit edilmiştir. Aile alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde $\beta=-0,004$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde etkisinin olmadığı; arkadaş alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde $\beta=0,035$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde etkisinin olmadığı görülmüştür. Medya alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde $\beta=0,103$; $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde pozitif bir etkisinin olduğu görülmüştür. Aile, arkadaş ve medya alt boyutlarının birlikte toplumsal sorumluluğun %2’ini açıkladığı görülmüştür (Adj.R²=0,017). Bu sonuç neticesinde, “H4a: Aile alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde anlamlı etkisi vardır.” ve “H4b: Arkadaş alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde anlamlı etkisi vardır.” hipotezleri reddedilmiştir; “H4c: Medya alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde anlamlı etkisi vardır.” hipotezi kabul edilmiştir.

SONUÇ

Siyasal toplumsallaşmanın aile, arkadaş ve medya alt boyutlarının demokratik tutumun farklılıklara saygı, gücü yüceltme, duyarlı davranma ve toplumsal sorumluluk alt boyutları üzerindeki etkisini inceleyen bu araştırmanın hipotezlerini test etmek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre; siyasi toplumsallaşmanın aile alt boyutunun duyarlı davranma, farklılıklara saygı, toplumsal sorumluluk ve gücü yüceltme alt boyutları üzerinde etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum, ailenin farklılıklara saygı, gücü yüceltme, duyarlı davranma ve toplumsal sorumluluk değişkenlerini etkilemediği anlamına gelmektedir. Siyasal toplumsallaşmanın arkadaş alt boyutunun duyarlı davranma ve toplumsal sorumluluk alt boyutları üzerinde etkisinin olmadığı; farklılıklara saygı ve gücü yüceltme alt boyutları üzerinde etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, arkadaşın duyarlı davranma ve toplumsal sorumluluk değişkenlerini etkilemediği fakat farklılıklara saygı ve gücü yüceltme değişkenlerini etkilediği anlamına gelmektedir. Siyasal toplumsallaşmanın medya alt boyutunun farklılıklara saygı ve duyarlı davranma alt boyutları üzerinde etkisinin olmadığı; gücü yüceltme ve toplumsal sorumluluk alt boyutları üzerinde etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, medyanın farklılıklara saygı ve duyarlı davranma değişkenlerini etkilemediği fakat gücü yüceltme ve toplumsal sorumluluk değişkenlerini etkilediği anlamına gelmektedir.

Ulaşılan sonuçlar neticesinde,

“H1a: Aile alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde anlamlı etkisi vardır.”,
“H1c: Medya alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde anlamlı etkisi vardır.”,
“H2a: Aile alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde anlamlı etkisi vardır.”,
“H2b: Arkadaş alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde anlamlı etkisi vardır.”,
“H2c: Medya alt boyutunun duyarlı davranma üzerinde anlamlı etkisi vardır.”,
“H3a: Aile alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde anlamlı etkisi vardır.”,
“H4a: Aile alt boyutun toplumsal sorumluluk üzerinde anlamlı etkisi vardır.” ve
“H4b: Arkadaş alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde anlamlı etkisi vardır.” hipotezleri reddedilmiştir.
“H1b: Arkadaş alt boyutunun farklılıklara saygı üzerinde anlamlı etkisi vardır.”,
“H3b: Arkadaş alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde anlamlı etkisi vardır.”,
“H3c: Medya alt boyutunun gücü yüceltme üzerinde anlamlı etkisi vardır.” ve
“H4c: Medya alt boyutunun toplumsal sorumluluk üzerinde anlamlı etkisi vardır.” hipotezleri kabul edilmiştir.

Öneriler

- Araştırmanın örneklemini sadece bir üniversiteden seçilmiş öğrenciler oluşturduğu için, farklı üniversitelerden katılımcılarla daha kapsamlı bir araştırma yapılması önerilmektedir.
- Araştırmada, siyasal toplumsallaşmanın sadece aile, arkadaş ve medya alt boyutları ele alınmıştır. Ancak, siyasal toplumsallaşmanın başka boyutlar da olabilir. Örneğin, okul, iş, din, kültür gibi boyutlar da siyasal toplumsallaşmayı etkileyebilir. Bu nedenle, siyasal toplumsallaşmanın farklı boyutlarını inceleyen daha kapsamlı bir araştırma yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akın, M. H. (2011), Toplumsallaşma sözlüğü, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Atalay Saral, M. ve Kaya, S. (2022), "Eğitimin demokratik katılıma ve demokrasiye etkisi", Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12:23, 373-385.
- Ayhan Türkbay, R. (2005), "Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutum ve Değerleri Üzerine Bir Araştırma: Pamukkale Üniversitesi Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Bademci, V. (2000), Türkiye'deki okullar ne işe yarar?, Ankara: Başkent Yayınevi.
- Bilici, İ. (2023), "Demokrasi arayışının alternatif yaklaşımları: demokrasi modelleri üzerine teorik bir değerlendirme", Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10:1, 76-88.
- Bingöl, D. (2010), "Demokratik tutum ve değerler açısından üniversite gençliği", Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, 14:1, 129-157.
- Bulut, Y. D. D. N. (2006), "Bir grup üniversite öğrencisinin demokratik tutumları ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiler", Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 45:45, 37-59.
- Can, M. (2019), "İnsan hakları ve demokrasi arasındaki ilişkinin felsefi analizi", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23:Özel Sayı, 2155-2167.
- Chen, X.; Dong, Q. and Zhou, H. (1997), "Authoritative and authoritarian parenting practices and social and school performance in Chinese children", International Journal of Behavioral Development, 21:4, 855-873.
- Creswell, J. W. (2013), Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları (çev. M. Bütün), Ankara: Eğiten Kitap.
- Doğan, A.; Altunbey, T. (2021), "Üniversite gençliği ve siyasal toplumsallaşma: Fırat Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma", Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi (FÜHAD), 8:16, 127-150.
- Dursun, D. (2012), Siyaset Bilimi, İstanbul: Beta Basın Yayın Dağıtım.
- Erkan, R.; Bağlı, M. (2013), "Diyarbakır'da seçmen davranışı ve seçmen davranışının oluşmasında yerel medyanın rolü", Selçuk İletişim, 3:4, 181-196.
- Fichter, J. (2002), Sosyoloji Nedir? (Çev. N. Çelebi), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Genç, S. Z.; Kalafat, T. (2007), "Öğretmen adaylarının demokratik tutumları ile problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi", Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22:22, 10-22.
- George, D.; Mallery, M. (2010), SPSS For Windows Step By Step: A Simple Guide And Reference, 17.0 Update, Boston: Pearson.
- Gömlüksiz, M. N.; Çetintaş, S. (2011), "Öğretmen adaylarının demokratik tutumları", Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 17, 1-14.
- Kaplan, İ. (1999), Türkiye'de Milli Eğitim İdeolojisi ve Siyasal Toplumsallaşma Üzerindeki Etkisi, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Karasar, N. (2014), Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kozak, M. (2015), Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yazım ve Yayım Teknikleri, Ankara: Detay Yayıncılık.
- O'Brien, R. M. (2007), "A caution regarding rules of thumb for variance inflation factors", Quality & Quantity, 41:5, 673-690.
- Özkılıçcı, G.; Mamatoğlu, M. (2021), "Siyasal toplumsallaşma ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması", Nesne, 9:21, 556-571.
- Sağlam, N.; Kılıçdere, S.; Topçu, M. B. (2023), "Eğitim felsefesi çerçevesinde demokrasi kültürünün eğitim ortamlarındaki yapısal işleyişinin incelenmesi", Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 7:30, 501-513.
- Sincar, M.; Şahin, İ.; Beycioğlu, K. (2019), "Demokratik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması", Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 3:2, 91-100.
- Sorgun, B.; Doğan, İ. (2023), "Devlet ve siyaset bağlamında siyasal iletişim aktörü olarak baskı grupları ve lobicilik", İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi, 3:2, 333-357.
- Şimşek, U.; Doymuş, K.; Karaçöp, A. (2010), "Yükseköğretimde eğitim gören öğrencilerin demokratik tutumlarına jigsaw ve birlikte öğrenme tekniklerinin etkisi", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13:1, 167-176.
- Türköz, Ş.; Türköz, E. N. (2022), "Türkiye'de siyasal toplumsallaşma alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir araştırma (1988-2022)", Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4:2, 86-105.

EXTENDED ABSTRACT

The process of becoming a part of society is referred to as socialization. Socialization involves an individual learning and internalizing the norms, values, and cultural beliefs of the society they grow up in, thereby becoming a member of that society. This process shapes an individual's role in society and their social relationships, encompassing learning and implementing behaviors accepted by society. An individual is a product of their own culture and society. While socialization generally signifies an individual's belongingness to society, political socialization is associated with the learning process. Political socialization is a specific type wherein individuals acquire their political orientations, attitudes, and behaviors. This process enables individuals to embrace the political values and behavioral norms of society and operate within the dynamics of general socialization. Essentially, it involves imparting political culture to individuals and new generations, nurturing individuals compatible with the system, and teaching them the roles they will assume within the system. This process holds critical importance for the sustainability of the system. Particularly, the youth phase, where new experiences, attitudes, and interests are acquired, stands out in the process of political socialization. Political socialization predominantly intensifies at young ages, notably during the university years. The university period is considered a phase where young individuals develop their political consciousness, encounter diverse worldviews, and enhance their sensitivity to democratic values.

Consequently, imparting and supporting a culture of democracy throughout individuals' educational lives hold great significance. Specifically, university students are considered part of the young generation shaping the future of society. Hence, understanding the political socialization and democratic attitudes of this group is of vital importance for the dissemination and perpetuation of political socialization and democratic values. In this context, this research examines the impact of university students' political socialization on democratic attitudes. The survey model, one of the quantitative research methods, was used in this study. The sample consisted of 395 students enrolled at Tokat Gaziosmanpaşa University during the academic year 2023-2024. The research collected data using the Political Socialization Scale developed by Özkılıççı and Mamatoğlu (2021) and the Democratic Attitude Scale developed by Sincar, Şahin, and Beycioğlu (2019).

Following the objective of the research, the hypotheses below were examined: H1a: The family sub-dimension significantly influences respect for differences. H1b: The friend sub-dimension significantly influences respect for differences. H1c: The media sub-dimension significantly influences respect for differences. H2a: The family sub-dimension significantly influences sensitive behavior. H2b: The friend sub-dimension significantly influences sensitive behavior. H2c: The media sub-dimension significantly influences sensitive behavior. H3a: The family sub-dimension significantly influences the glorification of power. H3b: The friend sub-dimension significantly influences the glorification of power. H3c: The media sub-dimension significantly influences the glorification of power. H4a: The family sub-dimension significantly influences societal responsibility. H4b: The friend sub-dimension significantly influences societal responsibility. H4c: The media sub-dimension significantly influences societal responsibility.

This research aims to examine the effect of political socialization's family, friend, and media sub-dimensions on the sub-dimensions of democratic attitude: respect for differences, sensitive behavior, glorification of power, and societal responsibility. Multiple linear regression analysis was performed to test the hypotheses. According to the analysis results: the family sub-dimension of political socialization does not have an effect on respect for differences, sensitive behavior, glorification of power, and societal responsibility. This indicates that the family does not influence the variables of respect for differences, sensitive behavior, glorification of power, and societal responsibility. The friend sub-dimension of political socialization does not have an effect on sensitive behavior and societal responsibility but does have an effect on respect for differences and glorification of power. This signifies that the friend does not influence sensitive behavior and societal responsibility but influences respect for differences and glorification of power. The media sub-dimension of political socialization does not have an effect on respect for differences and sensitive behavior but does have an effect on glorification of power and societal responsibility. This means that the media does not influence respect for differences and sensitive behavior but influences glorification of power and societal responsibility.

As a result of these findings, hypotheses such as "H1a: The family sub-dimension significantly influence respect for differences," "H1c: The media sub-dimension significantly influences respect for differences," "H2a: The family sub-dimension significantly influences sensitive behavior," "H2b: The friend sub-dimension significantly influences sensitive behavior," "H2c: The media sub-dimension significantly influences sensitive behavior," "H3a: The family sub-dimension significantly influences glorification of power," "H4a: The family sub-dimension significantly influences societal responsibility," and "H4b: The friend sub-dimension significantly influences societal responsibility" have been rejected. However, hypotheses such as "H1b: The friend sub-dimension significantly influence respect for differences," "H3b: The friend sub-dimension significantly influences glorification of power," "H3c: The media sub-dimension significantly influences glorification of power," and "H4c: The media sub-dimension significantly influences societal responsibility" has been accepted.